

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Моника Попова

/доцент в специалност „Керамика, порцелан и стъкло”
на праграма „Пластични изкуства”
и доктор в специалност „Египтология” на НБУ/

върху

дисертационен труд
за присъждане на
образователната и научна степен
„доктор”

на

Надя Владимирова Текнеджиева

с научна тема:

„ФОТОГРАФСКИ ИЗОБРАЖЕНИЯ И ТЕХНИКИ В КЕРАМИКАТА”

в

Научна специалност: Керамика

от

30.12.2011- Изкуствознание и изобразителни изкуства

с

Научен ръководител: проф.Божидар Бончев

Темата на дисертационния труд, представя взаимодействието между керамиката и фотографията и техниките за прехвърляне на фотографското изображение върху керамична повърхност. Тази взаимовръзка въвежда керамиката в пространството на съвременните визуални изкуства и модерните технологии.

Авторката на научният труд прави сложно проучване в обем от пет глави на един мащабен проблем, какъвто е дискурса между керамиката и фотографията, като разглежда научно, технологично, исторически и аналитично взаимодействието между двете изразни средства.

Първа глава е исторически обусловена и показва едно много сериозно изследване в посока развитие на фотографията и навлизането ѝ в изкуството на керамиката като декоративен феномен.

В главата са представени много селективно и аналитично знакови фигури-представители на движението *пикторализъм*, като в първа глава авторката много познавателно разглежда имена свързани с *калотипния*; *дегеротипния*; *колодиевия процес* до началото на масовото тиражиране на фотографията и навлизането и в

ежедневието, това е момента на създаване на цифровата фотография и компютърните програми за обработка на изображения.

Докторантката подробно и систематично проследява движението на фотографите-пикторалисти, което е най-активно през 70 години на XIX в., като неговата популярност се дължи благодарение на техники, като:

- удбъротипия
- хелиогравюра
- гум-бихроматна
- цианотипията и др.

Авторката подробно проучва тези процеси, които по-късно са заменени с *директната фотография*.

Силата на Първата част от научния труд е в представянето на факти и резултати от сливането на двете изкуства чрез дейността на пикторалистите.

Втора глава е насочена към керамиката освен исторически, но и технологично, като се разглеждат детайлно използваните видове фотографски емулсии и свързаните с тях техники, като специално внимание е отделено на гум-бихроматната техника и цианотипията.

- Авторката прави задълбочен анализ върху връзката между керамиката и различните сфери в изобразителното изкуство;
- Дава безупречни примери на знакови фигури, които променят облика на художествената керамика, чрез въздействието на фотографските класическите и съвременни технологии;
- Представя схеми, класификации, анализи, рецепти и възможности за директно приложение на фотографските емулсии върху керамичните повърхности (релеф и плоскост), което я провокира към анализиране на най-използваните портретни техники като *литофания* и *email ombrant*;
- Застъпва ползата от пигментните процеси и прави обзорен анализ на една от най-достъпните, ефектни и лесни техники- *цианотипията*, която в керамиката се трансформира посредством употребата на солите на металите в състава на светлочувствителната емулсия.
- Докторантката много отговорно и напълно професионално представя практическият и безопасен процес на изпълнение на всички посочени техники.

В Трета глава Надя Текнеджиева представя други техники и методи за прехвърляне на фотографски изображения върху керамични повърхности, като една от най-интересните части в главата е акцента върху *декалкоманята* (чрез копирки) и *електрофотографията* (чрез употребата на принтиращи устройства).

- Представени са различни разработки за керамична декорация с фотокопия от ксерокс машини; лазерни и мастилено-струйни принтове неприложими в масовото производство, което проучване е уникално по своя теоретичен характер и поради липсата на такова до момента;

- В раздела авторката напълно професионално и много отговорно представя както практическия, така и безопасния процес на изпълнение на посочените технологии.

В Четвърта глава дипломантката представя съвременни автори използващи фотографски изображения и техники в керамиката, като е направила успешен опит за анализ на използваните изображения, както документални така и артистични (български и чуждестранни);

- Успешно е подбрала за анализ един от най-силните периоди в историята на технологиите и изкуството- 60-те и 70-те години на XX в.;
- Текнеджијева прави подробен анализ на съвременната керамика, като акцентира върху развитието и ролята на емблематични творци променили съвременния облик на художествената керамика в България и извън нея.

Цялата Пета глава, докторантката посвещава на тънкостите в работния процес при фотографските практики върху керамичните повърхности, като полезните теоретични насоки и съвети за работа с фотоемулсиите са едни от най-ценните ключови характеристики на научния труд.

Приносът на монографичния труд е неизмерим, поради своята интердисциплинарност в две области (фотография и керамика), които до момента съзнателно са избягвани за анализ и проучване, поради различната профилна специфика .

За първи път сблъсък на тези две изкуства е подложен на обширно изследване и задълбочено познание в посока теория и практика на фотографското изображение върху керамичната форма.

Впечатляваща е хронологията на изследването с цялата обширност на информационния и изобразителен материал.

Темата е една от най-съвременните и най-желана за опознаване от съвременните автори. Това прави научният труд изключително полезен не само за студенти и учещи се; керамици и изкуствоведи, но и за цялата артистична общност в България.

Пътят на бъдещото изкуство е интердисциплинарен и е съчетание на всичко, което е натрупано в нас като познание по пътя на приемствеността, но не едновременно.

Глобалният свят се слива; изкуствата се сливат и изграждат една нова визия.

Научният труд на докторантката е вдъхновяващ, като надеждата ми е той да достигне до максимален брой хора занимаващи се с изкуство, наука и въобще с експеримент!

Високо оценявам и адмиравам научния труд на тема „Фотографски изображения и техники в Керамиката”, като предлагам на научното жури да присъди образователната и научна степен „доктор” на Надя Владимирова Текнеджијева.

12.10.2015г.

доц. д-р Моника Попова